

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Tractatus Historico-Juridicus De Præcedentia Controversa
Monachos Benedictinos Inter Et Canon. Regulares S.
Avgvstini**

Stolte, Benedict

Erfordiaae, 1730

VD18 1179271X

§. VI. Unde Canonici Regulares habeant suum habitum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64547](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64547)

45. En genuinam de *Canonicis Regularibus* relationem ex Authoribus grandis Authoritatis desumptam. Ex quâ manifestè infertur; Ergo GELASIVS non introduxit *Canonicos Regulares* s. AVGVSTINI in Ecclesiam *Lateranensem*, ergo isti ibi non fuerunt per octingentos annos &c. &c. Et obiter hîc advertendum. Si ab Ecclesiæ *Lateranensis* possessione petatur Jus præcedentiæ, potius id competet BENEDICTINIS, priùs & diutiùs istam Ecclesiam possidentibus; *potior enim est jure, qui prior est tempore. C. Episcopos, dist. 17. C. Episcoporum distinct. 93.*

De Bulla PII IV. & relatione CARD. CICADÆ dicetur postea. Quid autem dicendum de approbatione narrationis *Breviarii Lateranensium* à PIO V. factâ, patet ex dictis §. 3. n. 23.

§. VI.

Unde Canonici Regulares habeant suum habitum.

46. OBJICIES. 5. *Canonici Regulares* acceperunt suum habitum, sive Rochettum à s. AVGVSTINO quâ Episcopo: ergo

go S. AVGVSTINVS illos instituit, ergo sunt antiquiores BENEDICTINIS.

Resp. N. Antecedens. I. ex dictis: 2. quia S. AVGVSTINVS ipse talem habitum, quæ *Episcopus* non habuit, dicit enim VIRG. ALVISETVS *Sect. 3. fol. 204.* “Ex ipso ju-
 ,,re discimus, Rochettum fuisse attribu-
 ,,tum Episcopis ab INNOCENTIO III,
 ,, (ut videre est in C. Clerici Officia de vitâ
 ,, *Et bon. Cler.*) quô, cum S. AVGVSTINVS
 ,, longè sit antiquior, quomodo potest di-
 ,, ci usus Rochetto, aut illum suo ordini
 ,, tradidisse?,, ad quæ, cum COMMENT-
 TATOR altum sileat, ea hîc cum P. EG-
 GER in memoriam revoco. 3. ut docet
 SVARETZ *tom. 4. de virtut. Et staturelig. l. 2.*
 c. 8. “S. AVGVSTINVS Monachus fuit, &
 ,, religionem Monachalem instituit, & c. 9.
 ,, ait: ex vita FVLGENTII c. 18. colligitur,
 ,, similem habitum (*cucullam nigram Eremi-*
 ,, *tarum*) portâsse in Monachismo, & ita
 ,, illam amâsse, ut in Episcopatu illam non
 ,, reliquerit.,, S. AMBROSII irrefragabile
 testimonium est *part. 3. serm. 94. sc. S. AV-*
 GVSTINVM à se baptizatum, novum Chri-
 stianum novis vestimentis, cucullâ nigrâ induis-
 se, cingulo ex corio præcinxisse; quod SIM-
 PLI-

PLICIANVS donaverat. 4. Quia S. AV-
GVSTINVS laneum habitum habuisse il-
las personas, quibus scripsit ipsam, nunc
Canonicorum Regularium regulam, supponit
ipse, dum c. 7. dicit: *indumenta vestra la-*
ventur, sive à vobis, sive à Fullonibus. Ful-
lones enim (ait BVSCHIVS *Canon. Regular.*
l. 2. de reform. Mon. c. 31.) non lineum, sed
laneum pannum faciunt & lavant. Item
eòdem cap. S. AVGVSTIN. dicit: *vestes*
esse excutiendas, ne à tineâ ledantur; con-
stat autem Linea à tineâ minimè lædi. 5.
quia ante sæculum decimum quintum *Ca-*
nonici Regulares Ord. S. AVGVSTINI non
habuère illum habitum, quem habent mo-
dò. non diffitebuntur hujates DD. *Sulten-*
ses, Georgi-Montani, Richenbergeses, Ham-
merslebenses &c. Monasteria sua, seu, ut
dici amant, *Canonias* ante annum 1400.
jam ab ipsis *Canonicis Regularibus Ord. S.*
AVGVSTINI fuisse occupatas, manifestè
autem patet ex JOANNE BVSCHIO, ante
annum 1400. in nullo talium monaste-
riorum talem fuisse *habitum*, qualis est mo-
dò. Audiamus BVSCHIVM *Canonicum*
Regularem, professum in Windesem, Præposi-
tum

tum in SVLTA propè Hildesum, Reformationis promotorem Zelosissimum.

47. Celeberrimus hic vir refert de reform. Monast. C. II. quod cum Clementina „contra Beghardos & Begbinas ubique erat „promulgata, octo inclusi, qui in Witten- „borg, Hildesemensis Diocesis habitabant, „timentes per illam etiam se turbari, cum „viverent sine regula; de Concilio D. De- „cani in monte s. MAVRITII, habitum „Canonicorum regularium, tunc portari con- „suetum assumpserint, post 200. autem „annos, audientes Windesemensium bonam „conversationem, se eis adjunxerint, eo- „rumquè habitum susceperint anno 1423. Quisnam autem fuerit ille habitus ante re- formationem Windesensem portari con- suetus, colligitur ex eodem BVSCHIO, dum c. 3. narrans occasionem, quâ Capitulum Nussiense (cui & Monasterium Böldicense per WILHELMVM Episcopum Paderbornensem circa annum 1409. de statu Canonicarum secularium ad observantiam Canonicorum regularium translatum, unicum erat) assumpserit reformationem Windesensem, refert verba Archiep. Coloniensis, istam accessionem urgentis circa annum

1424.

1424. dixit Archiepiscopus, accipiens *timpam*
cappæ Præpositi (Nussiensis) non obest vobis
aliud, quàm illud *livipipium*, designans ca-
putium istius habitûs, inferiùs strictum, supe-
riùs Latum; *livipipium* enim secundùm
LEIBNITZ est longa *fascia* vel *cauda ca-*
putii. Et iterum, dum reformationem per
se in SVLTA anno 1439. cœptam descri-
bens ait: "Anno 1440. fratres antiqui ad-
„huc habitum deferebant antiquum, vi-
„delicet Scorlicium, sive Sarrociùm - - -
„in die s. GALLI in domo Capituli Præ-
„positum antiquum & omnes fratres anti-
„quos habitum nostrum induimus; pri-
„mò tunicam, dictam subtile superpelli-
„ceum, & almucium, nobis concessa, quæ
„ipsi non habuimus,„ in Manuscripto Ki-
„loniensi sic legitur: "primò tunicam lon-
„gam albam, deinde subtile superpelli-
„ceum, nobis de *Wittenborg* concessa, quæ
„ante non potuimus præparare. Omni-
„bus igitur fratribus sic indutis, & antiquis
„vestibus, scorliciiis nigris seu griseis tunicis
„longis exutis, ad chorum processimus.„
& in priori loco sic pergit: „In *aureâ mis-*
„sâ singuli in ordine nostro stetimus, &
„nos reformatos *habitu* ostendimus, in
mul-

„multorum admirationem, qui tales Ca-
 „nonicos, tales *habitus* nunquam antea vi-
 „derant.” Similiter anno Domini 1443.
 ipse BVSCHIVS persuasit Paulo Præposito
 ad s. MAVRITIVM Hallis, ut vetere de-
 positô, novum *habitum* Canonorum regula-
 rium assumeret, aliàs confirmationem ab
 Archiepiscopo non accepturus: & accessi,
 inquit BVSCHIVS, & scorlicium suum exui,
 & subtile nostrum sibi indui. Quale sit istud
 scorlicium, ROBERTVS RICHARDINVS
 in suis, in regulam s. AVGVSTINI commen-
 tariis anno 1530. Parisiis editis, specialius
 exprimit his verbis: *Cappa* exterius nigra,
 quasi *saccus perforatus*, in signum poenitentiae
 & contemptûs mundi, cui apponitur *Caputium*
inferiùs strictum, superiùs latum. Quali in-
 dutus fuit ille, quem in visitatione Mona-
 sterii ad *albas Dominas* (Moniales Ord. s.
 MARIÆ MAGDALENÆ) ERFORDIÆ sibi
 adversantem sic describit BVSCHIVS c. 23.
*Patrem quendam magnum staturâ in longâ ni-
 grâ togâ usque ad talos protensâ, incedentem
 caputio nigro magno, cum liripipio seu timpâ
 caput tegentem &c.*

48. Cum reformatione ergo Windese-
 mensi susceptus est in hisce partibus *habi-
 tus*

rus modernus *Canonicorum regularium* primo à *Wittenborgensibus*, uti dictum, anno 1423, deinde à *Richenbergensibus* ao. 1429. secundum *BVSCHIVM* c. 12. Alii autem istam reformationem *Windefemensem* cum habitu suscipere recusabant; " Anno enim 1435. Dominicâ *Exurge*: conspiraverunt *Præpositi*, *Joannes Scheningensis*, *Joannes Hamerslebiensis*, *Joannes Halberstadiensis*, *Hermannus Kaldenburnensis*, *Hermannus Furgenbergensis* seu *Georgi-montanus*, *Joannes Sultensis* sc. *Driborg* defendere se privilegio *Papæ EVGENII IV.* contra *Windefemenses* & contra ordinationes *CONCILII BASILEENSIS* contra reformationem." vid. *LEIBNITZ tom. 2. pag. 488.*

49. Acceptârunt tandem *Monasteria*, *Sultense* anno 1440. per *JOANNEM BVSCH*, *s. PANCRATII* in *Hamersleve* anno 1452. per *JOANNEM HAVEKENSCHEDÉ* *Priorem* in *Richenberg*, sed *s. JOANNIS Halberstadii* incolæ per ipsum *JOANNEM BVSCH* (relictâ *SULTA* *Præpositum* in *Novo Opere Hallis*) & *Paulum Præpositum* ad *s. MAVRITIVM* ibidem, item *BORCHARDVM* *Episcopum Halberstadiensem*

F

fuere

fuère quidem inducti ad hoc, ut promitterent, se suscepturos reformationem. BVSCH. c. 24. Ast minimè servâsse patet exinde, "Quia, dum anno 1482. ERNESTVS Episcopus Halberstadiensis volebat reformare juxta *Hallensium* ritum Monasterium *Scheningen*, *Halberstad* & *Caldeborn*, petit *Joannes Badendal*, Præpositus *Scheningensis* Bullam EVGENII, quam vocant *AVREAM*, à Monasterio *Fargenbergha* ad sui defensionem contra *habitum* & *statuta*." apud LEIBNITZ tom. 2. p. 488. Ex quibus colligitur *Georgi-Montanos*, utpote *Scheningensibus* &c. consentientes anno 1482. nondum habuisse *habitum* modernum, ac proinde nimium voluntariè s. BENNONI talem *habitum* affingere.

INFERO: Ergò *Moderni Canonici regulares* non accepere à s. AVGVSTINO *habitum* ordinis sui distinctivum, ergo nec ab ipso sunt instituti aliter, quàm *Dominicani*, aliique sub ejus regulâ militantes.

50. QUÆRES: Unde ergò habent istum *habitum*? Respondet COMMENTATOR fol. 186. à *Lateranensibus* genuinum s. AVGVSTINI sensum, vivendi formam, ac pro-

proprium habitum, id est Rochettum accepisse. Hæc responsio, quid veritatis habeat, patebit ex sequenti narratione ex LEIBNITZII *intr. ad tom. 2. pag. 40.* & JOANNIS Legatii Chronico Monasterii S. GODEHARDI l. 2. n. 1. & c. desumptâ.

Sub initium Sæculi decimi 5ti primus Congregationis *Windesemensis* author fuit GERARDVS Grote, seu MAGNVS, patriâ *Daventriensis*, professione *Theologus*, excitatus, ut refert THOMAS à KEMPIS in ejus vitâ, verbis & scriptis JOANNIS de RVSENBROUC, vulgò *Ruisbrochii*, insignis mysticæ Theologiæ Doctoris, qui (referente AVBERTO MIRÆO in *chron. ad annum Domini 1381.*) cum annos plurimos *Bruxellis* in templo *S. Gudulæ* sacerdotium habuisset, jam sexagenarius sæculo valedicens, in *viridi valle BRABANTIÆ* habitum *Canonicorum Regularium* induit, ubi *Prior* electus est, & anno ætatis octogesimo octavo in Domino obdormivit.

Hujus, inquam, verbis antea excitatus *Gerardus* postea, Parisios reversus, abdicatis *Ultrajectino & Aquisgranensi* Canoniciatibus extitit author *vitarum*, ait *Joannes Legatius* de *Communi vitâ clericorum* (à

SCHIPHOWER in chron. Oldenburg. dicitur Fratrum *Lullerdorum* primatum gerens) Hic simul ac hunc vivendi ordinem condiderat *Daventriæ*, *Windesem*, Monasterium (quod hic vocatur per anticipationem) *Canonicorum Regularium*, ultimâ voluntate petierat ædificari. Post mortem plerique missi sunt ex Discipulis ejus ad regulam Divi AUGUSTINI diversaturi, quò ubi venerunt, vitam *Canonicorum* assumpserunt, sine justæ causâ querelæ viventes; post *Windesem* fundatur *Northorn*, observantiæ ejusdem in Dicecesi *Monasteriensi* OTTONE Episcopo, qui fuit frater JOANNIS Episcopi *Hildesensis de Hoja*, assentiente. Ex *Northorn* de observantia *Windesemensi* reformationem capit *Witzenborg*, de quo supra. Sicquè successivè per *Saxoniam & Belgium* multa sub observantia *Windesemensi* congregata sunt cœnobìa, inter quæ fuit & ipsum *viridis vallis*, annitente *Petro de Alliaco* Episcopo *Cammeracensi*, hòcquè modo Congregatio *Windesemensis* prodiit & crevit, multùm ad ejus incrementum conferente *BVSCHIO* sæpe Laudato.

51. Cùm

51. Cùm ergo ante ortum Congregationis *Windesemensis Canonici Regulares Ordinis* S. AVGVSTINI adhuc habuerint suum scorlicium nigrum, & circa illud tempus primò floruerit Congregatio *Frisonaria* vel *Frigionaria* juxta TAMBVR: *Disp.* 26. n. 27. de quâ supra, multis ad eam accedentibus viris religiosæ conversationis, bonæquè doctrinæ, ut dicitur apud TAMBVR: (modò, ut dicitur infra C. 2. §. 2. n. 74. *Windesemensibus* non esset contraria cura animarum, & usus biretorum, quæ tamen modernis Lateranensibus, olim *Frigionariis* sunt propria) verisimile est, ad aliquod è dictæ Congregationis Monasteriis missos esse Discipulos GERARDI GROTEN (de quibus LEGATIVS, locum non exprimens) & inde cum vitâ *Canonicorum*, & habitum ex parte assumpsisse, ac postmodum aliis suæ congregationi unitis communicasse; & videntes, ut ait BVSCHIVS in *chron. Windesemensi* l. 1. c. 24. se sine specialibus constitutionibus regulam S. AVGVSTINI observare non posse, per deputatos statuta aliqua specialia composuisse; sicquè suo modo dari posse COMMENTATORI, modernos *Canonicos Regulares* aliququaliter

vivendi formam, ac proprium & primæ-
 vum habitum, id est Rochettum accepit
 se à Lateranensibus, qui tum temporis
 Congregationis Frisonariæ vel Frigiona-
 riæ dicebantur: Quodquè Rochettum
 (quia isti Frisonarii Lateranensem Eccle-
 siam ab anno 1431. incolebant) postea
Buschius in visitatione Monasterii s. JOAN-
 NIS Halberstadii Romanum appellavit.
 Audiatur autem & JOANNES *Schiphower*
 Ord. Eremit. s. AVG. scriptor suo ævo
 clarissimus, qui in chronicis Comitum *Ol-
 denburgensium* anno 1508. completis cap.
 18. sub initium dicit, ipsum Gerardum GRO-
 TEN regularibus suis alienum ab aliis reli-
 gionibus habitum dedisse. & sic pergit: hæc
 „novella plantatio circa annum Domini
 „ut supra, sc. 1400. cœpit, non video,
 „quomodo traditum sibi ab AVGVSTI-
 „NO habitum per legitimas successiones
 „servaverit, cum alius aliorum, & alius
 „suus sit habitus, quomodo ergo creden-
 „dum sit, eos ab AVGVSTINO institutos
 „fuisse, non video, veritatem quippe in hoc
 „meditabitur guttur meum, & labia detesta-
 „buntur impium. proverb. 8. nam ut verum
 „fatear, ipsi regulares sunt in multiplici
 disse-

„differentia, & à se ipsis moribus, habitu at-
„que statutis dissident, & pro regnorum
„diversitate plurimum à se ipsis sunt di-
„scordes. nequè opus est ingenti ratione
„hæc ipsa fulcire, cum cunctorum oculis
„aperta sint atque perspicua, quia altiùs
„repetentes suæ primitivæ institutionis
„originem, arte quâdam & ingenio anti-
„quitatem sibi usurpare, & acquirere sa-
„tagunt, afferentes, se à B. MARCO EV-
„ANGELISTA religionis suæ assumpsisse
„primordia, atquè, cum temporum pro-
„cessu eorum intepuisset religio, à B. AV-
„GVSTINO se se asseverant reformatos,
„quod pio magis desiderio opinantur, &
„fucatæ rationis stabiliunt munimento;
„quam inconcussâ veritate defensare po-
„tuerunt: putant enim (*quia pondere nova*
„*carent*) si neophyti probentur atque no-
„vitii, pro nihilo habeantur, & inter reli-
„giosos reliquos novissimum obtineant
„locum. Unum est, quod eos maximè
„convincit, quò adstruere modis omni-
„bus invigilant, s. AVGVST. subtile gessif-
„se, & in suo incessisse *habitu*; respon-
„deant, quo obsitus fuerit amictu *regu-*
„*larium*? quid ergo pro regionum pro-

„vinciarumquè diversitate eorum quoquè
 „habitus diversus sit? *neque enim potest ve-*
 „*rum esse, quod diversum & varium,* ut ait
 „Rhetor eloquentissimus beatus HIERO-
 „NYMVS. hîc non habent, quid respon-
 „deant. Sed ut & hoc inseram, suorum
 „*habitus* adhuc intra centum annos ab
 „Apostolico eis in privilegio decretus at-
 „què collocatus, qui non ille fuit, qui eis
 „primâ successione obvenit. hoc de re-
 „gularibus refero, qui sub Capitulo *Win-*
 „*desemensi* degunt; de aliis, qui eundem
 „titulum habent, vide in sermone de or-
 „dinibus, quem ego fraterculus prædi-
 „ctus ex diversis chronicis anno M. D. in
 „Civitate *Oldenburgensi* collegi; ita ille: tam
 „recens est hic habitus, tantùm abest, ut à
 „S. AVGVSTINO, quâ Episcopo derivetur!

52. Non ergo COMMENTATOR *habi-*
tum suum usque ad Episcopalem, nec ad
 Cardinalitium, multominùs ad Papalem
 usquè extollat, uti audet *fol. 184. 239.* Sed
 ut à GERHARDO Grote acceptum, vel for-
 tè à FRISONARIIS emendicatum, inter
 cancellos religiosæ paupertatis in regulari
 vestiario asservet, memor olim in Abba-
 tia S. GENOFEVÆ (*ut habet vita WILHEL-*

MI Reschildensis) *Canonicorum regularium habitum* non fuisse Episcopalem, multò minùs Papalem, sed *pannosum* & *ex abjectis vestibus*.

Acriori lixivio hîc diluenda forent, quæ ipse COMMENTATOR fol. 54. & 82. de Monachorum *habitu* à tot Sanctis, tot Imperatoribus & Imperatricibus, Regibus & Reginis gestato, à tot summis Pontificibus miris encomiis deprædicato probrosè scribit; sed quia ejus petulantia jam à FELICE EGGER, CORBIANO KHAMM. &c. sufficienter est castigata, acquiesco, ne pluribus bilem moveam. Venerandus est cujuscunque Ordinis, ab Ecclesia approbati, approbatus *habitus*, & religiosè, non cum *Circumcellionibus* contumeliosè tractandus, nulloquè modo in ejus contemptum sacri *Canones* injuriosè detorquendi.

§. VII.

An Ordo *Canonicorum Regularium* trahat suam originem ab Apostolis?

53. OBJICIES 6. ORDO *Canonicorum*
F 5 Re-